

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Инвестиране в разработването на нисковъглеродни технологии“

COM(2009) 519 окончателен

(2011/C 21/09)

Главен докладчик: **г-н Gerd WOLF**

На 7 октомври 2009 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 262 от Договора за създаване на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Инвестиране в разработването на нисковъглеродни технологии“

COM(2009) 519 окончателен.

На 3 ноември 2009 г. Бюрото на Европейския икономически и социален комитет възложи на специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“ да подготви работата на Комитета по този въпрос.

Предвид неотложното естество на работата (член 59 от ПД), на 463-тата си пленарна сесия, проведена на 26 и 27 май 2010 г. (заседание от 27 май), Европейският икономически и социален комитет реши да определи г-н Gerd Wolf за главен докладчик и прие настоящото становище със 168 гласа „за“, без гласове „против“ и с 3 гласа „въздържал се“.

1. Обобщение и препоръки

1.1 Предложеният от Комисията Стратегически план за енергийни технологии (SET-Plan) разглежда най-важните понастоящем мерки, чрез които да се постигнат обвързаните и изключително важни цели за опазване на климата и за сигурност на енергийните доставки, както и за запазване на конкурентоспособността на Европа в международен план. Комитетът подкрепя изцяло предложените инвестиции и мерки.

1.2 И наистина реформирането и насочването на общата ни енергийна система – доставка, конверсия, потребление – към тези свързани цели може да се постигне само с извънредни и общи усилия.

1.3 За тази цел е необходимо да се разработят технологии и методи за нисковъглеродно производство и съответно потребление на енергия, които да могат да се конкурират на международно равнище с досегашните технологии.

1.4 Комитетът обаче изразява дълбоко безпокойство от това, че разходите, които ще се изискват от Комисията, държавите-членки и частния сектор са все още силно подценени. Ето защо Комитетът препоръчва спешно разработването на подходяща финансова концепция, подкрепяна съвместно от Комисията, държавите-членки и икономическия сектор, която да бъде основана върху бъдещия бюджет на ЕС. Дотогава следва да се мобилизират и допълнителни финансови възможности. Поспециално би трябвало целите приходи на държавите-членки от продажба на сертификати за емисии на CO₂ да се използват изключително за тази цел. Същото важи и за приходите от евентуален бъдещ данък върху CO₂.

1.5 С оглед на ключовото значение на проблемите, свързани с климата и енергията, както и на зависимостта от тях условия на конкуренция, Комитетът смята за абсурдно събирането на допъл-

нителните приходи от данъчни отчисления от енергийния сектор, предназначени за опазване на климата и пренасочването им към други цели.

1.6 Инвестициите за разработване на нисковъглеродни технологии предоставят шанс за иновациите, икономическата динамика, устойчивото развитие и заетостта, още повече че използваемата и достъпна енергия е жизнената сила на нашата икономика и нашия начин на живот. Енергийната рентабилност е фактор с основно значение за конкурентоспособността на Европа в международен план. Затова са необходими устойчиви начини за производство и потребление на енергия.

1.7 Във връзка с това Комитетът подчертава особено значение на електроенергията. Но той препоръчва да се обърне по-голямо внимание на използването на енергия извън сектора на електроенергията и да се търсят новаторски изследователски подходи, тъй като понастоящем на тази област се пада най-големият дял от потреблението на енергия от изкопаеми източници.

1.8 Освен това, за да може Комисията да изпълни успешно задачата си в областта на координацията, е уместно, съвместно със заинтересованите участници, да се създадат необходимите за програмите в областта на НИРД структури. От своя страна Комисията се нуждае от опитни, международно признати и ангажирани специалисти, които да са експерти в съответната техническа област и които да се идентифицират с успеха на координираната от тях програма.

2. Съобщение на Комисията (силно схематизирано и сбито обобщение на съдържанието)

2.1 SET-Plan би трябвало да бъде технологичният стълб на политиката на ЕС в областта на енергетиката и изменението на климата.

2.2 Основният елемент на SET-Plan са пътните карти на ЕС за периода от 2010 до 2020 г., насочени към разработване на технологии с ниски емисии на въглероден диоксид в атмосферата („нисковъглеродни технологии“). Те са представени в работен документ на службите на Комисията ⁽¹⁾, заедно с план за финансиране и разпределението между промишлеността и публичните власти.

2.3 Съобщението на Комисията съдържа по-специално:

2.3.1 Европейски инициативи в областта на промишлеността:

- инициатива за вятърна енергия;
- инициатива за слънчева енергия;
- инициатива за електроенергийните мрежи;
- инициатива за устойчиво развита енергия от биомаса;
- инициатива за улавяне, пренос и съхранение на CO₂;
- инициатива за устойчиво развити технологии на база делене на атомни ядра;
- инициатива за горивни клетки и водородно гориво.

2.3.2 Енергийна ефективност – инициативата „Интелигентни градове“ („Smart Cities“)

2.3.3 Европейско сдружение за енергийни научни изследвания. То е свързано със съвместните програми на научно-изследователските институти и университетите.

2.3.4 Другите цели обхващат:

- други технологии като например енергия от намиращи се в морето възобновяеми енергийни източници, различни от вятърната енергия, съхранение на енергията, удължаване на експлоатационния период на съоръженията за атомна енергия и намиране на решения по отношение на радио-активните отпадъци;
- ядрен синтез, по-специално проекта ITER;
- фундаментални научни изследвания, например двигателни горива, произвеждани директно с помощта на слънчева енергия, нови източници на енергия на основата на твърдите тела или батерии с висок капацитет;
- задействане на научноизследователски полюси. За тази цел са на разположение и финансови средства по линия на политиката на сближаване;
- международно сътрудничество.

2.3.5 Инвестициите в ЕС, необходими за изпълнението на SET-Plan трябва да се увеличат от сегашните 3 млрд. EUR годишно на близо 8 млрд. EUR годишно.

2.3.6 Най-малко 50 % от приходите от новата Европейска система за търговия с емисии следва да се реинвестират на национално равнище в мерки за опазване на климата, като част от тях да се отдели за развиването на екологично съобразни технологии.

2.3.7 Стимулиращото въздействие и ефектът на лоста, произтичащи от публично финансиране, трябва да се засилят максимално с помощта на широка гама от финансови инструменти.

2.4 Затова Комисията приканва Съвета и Европейския парламент:

- да подкрепят технологичните пътни карти за периода 2010-2020 г.;
- да одобряват насочването на съществуващите програми на Общността към подпомагане на инициативите по SET-Plan;
- да призват държавите-членки да положат по-големи усилия за подкрепа на финансирането на нисковъглеродните технологии;
- да подкрепят предложението за развиване на финансовите инструменти за финансирането на SET-Plan;
- да одобряват намеренията на Комисията и на ЕИБ в тази област;
- да изразят съгласие относно укрепването на съществуващите и организирането на нови международни инициативи в областта на технологиите.

3. Общи бележки на Комитета

3.1 **Конференцията в Копенхаген, посветена на климата.** Комитетът признава усилията на ЕС и неговите държави-членки за успешно приключване на посветената на климата конференция в Копенхаген. Той разглежда поставената цел за ограничаване на глобалното затопляне до 2 градуса като първи признак за това, че стремежът към опазване на климата е сериозен. Той изразява още по-голямо съжаление поради факта, че не бяха постигнати никакви обвързващи страните споразумения, които да бъдат нещо повече от декларация за намерение.

3.1.1 **Подценяване на сериозността на проблема.** Въпреки увеличаващото се световно население, с неговия енергиен глад ⁽²⁾ и огромни потребности за наваксване в тази област, ограничените запаси от изкопаеми енергийни носители ⁽³⁾ и нарастващата зависимост на Европа от внос, сериозността на проблема, свързан с енергетиката и климата и необходимите за тази цел инвестиции очевидно все още се подценява силно от много политици и действащи лица. Това може да се дължи на факта, че последствията ще се усетят едва в дългосрочен план, на несигурността на климатичните модели, на икономическите интереси, на страха от загуба на качество на живот, на нежелание да се направят необходимите инвестиции, или на това, че засегнатите региони считат очакваните климатични промени за не толкова критични.

⁽²⁾ По оценки на Международната агенция по енергетика (МАЕ) до 2050 г. световното енергийно потребление ще нарасне с 50 %.

⁽³⁾ По консервативни оценки през 2050 г. половината от „изкопаемите“ ресурси ще бъдат изчерпани.

⁽¹⁾ SEC(2009) 1296 от 7.10.2009 г.

3.1.2 **Пестене на ресурсите.** От друга страна развитието на конкурентоспособни нисковъглеродни енергийни технологии ⁽⁴⁾ спомага за по-бавното изразходване на ограничените количества изкопаеми енергийни източници, влияе на ценообразуването им и по този начин допринася за устойчивостта. Само така може да се запази за по-дълго във времето наличността на изкопаемите енергийни източници и да се извърши по-ефикасна подготовка за периода, последващ изчерпването им. Който не реагира сега, ще бъде засегнат по-силно впоследствие.

3.1.3 **Следствие: нисковъглеродни технологии.** Поради това още по-спешно трябва да се прояви по-голяма устойчивост и да се положат по-големи усилия за разработване на нови или доразвиване на съществуващите нисковъглеродни технологии и методи за производство и използване на енергия, като се гарантира тяхната конкурентоспособност спрямо използваните досега технологии на международно равнище. Установено е, че в световен план технологиите за нисковъглеродно използване на енергия се въвеждат масово, при условие че са финансово привлекателни за заинтересованите участници.

3.1.4 **Опция за цел за намаляване на емисиите с 30 %.** Споменатата неотложност се засилва още повече, ако се приложи подкрепяната и от Комитета опция за намаляване на емисиите на CO₂ с 30 % ⁽⁵⁾ (т.е., ако бъдат изпълнени съответните предпоставки в международен план).

3.1.5 **Възможност за по-нататъшно увеличаване на потреблението.** В референтния сценарий на Международната агенция по енергетика (МАЕ) ⁽⁶⁾ за предстоящите десетилетия се предвижда непрекъснато повишаване на потреблението на изкопаеми първични енергийни източници и особено на въглища. Според МАЕ тази тенденция може да бъде обърната само с цената на най-големи усилия ⁽⁷⁾, така че използването на изкопаеми енергийни ресурси в световен план да достигне връхната си точка още през 2020 г. и след това постепенно отново да намалее, за да бъде заменено в нарастваща степен с нисковъглеродни енергийни технологии.

3.2 **Научноизследователска и развойна дейност – SET-Plan.** Следователно научноизследователската и развойната дейност са от решаващо значение. Представеният от Комисията SET-Plan би трябвало да предостави съществен принос в това отношение. Той включва също тази част от финансирането, която идва по линията на бюджета на Общността.

3.2.1 **Научноизследователска и развойна дейност – международни усилия и конкуренция.** На проведената в Копенхаген конференция за климата отново стана ясно, че някои държави като Съединените щати и Китай, които не подкрепят обвързващите споразумения, въпреки това отделят много големи финансови средства за научноизследователска и развойна дейност с оглед на постигането на целите, посочени в

параграф 3.1.2. Същевременно това показва, че Европа може да запази водеща позиция само с цената на значителни усилия в областта на научноизследователската и развойната дейност.

3.2.2 **Инвестиционна програма за иновации, динамика и работни места.** Освен това инвестициите в съответната научноизследователска и развойна дейност предлагат отлични възможности за иновации, икономическа динамика, устойчив растеж и работни места, още повече че наличието на използвана и достъпна енергия е движещата сила на нашата икономика и на нашия начин на живот. Без достатъчни енергийни доставки при подходящи икономически условия нашата икономика, нашата социална система и нашето общество като цяло са заплашени от колапс. Затова са необходими устойчиви начини за производство на енергия.

3.3 **Приемане.** Поради това Комитетът приветства инициативата на Комисията и предложените в съобщението мерки като важна и значителна стъпка. Той призовава Съвета, Парламента, Комисията, държавите-членки, но също така и промишлеността и социалните партньори да направят всичко, което зависи от тях, за да се заемат решително с разработването и прилагането на нисковъглеродни енергийни технологии и да осигурят финансовите средства за инвестициите, необходими за НИРД.

3.3.1 **Достатъчният обхват и определянето на приоритети – под въпрос.** Комитетът смята, че не е негова задача в рамките на настоящото становище да разглежда подробно въпроса за това дали представената в работния документ на Комисията ⁽⁸⁾ финансова рамка и разпределянето на средствата по споменатите цели са подходящи. Поради това той препоръчва да се провери още веднъж дали приоритетите в проектите са определени правилно и дали отпуснатите финансови средства съответстват на значението на задачите. Освен това след подходящ преходен период следва да се провери дали мерките дават резултат и при необходимост да се преразгледа и разшири финансовият план.

3.3.2 **Проблем, свързан с финансирането.** Комитетът подчертава, че през следващите десетилетия цялата ни енергийна система – доставка, конверсия, потребление – може да се реформира с оглед на свързаните цели – опазване на климата, сигурност на енергийните доставки и устойчивост – само с цената на изключителни усилия и че необходимите за тази цел усилия в областта на научноизследователската и развойната дейност силно се подценяват. Имайки предвид само разходите на Съединените щати за научноизследователска и развойна дейност, Комитетът се съмнява дали предвидените за тази цел инвестиции ще бъдат достатъчни за успешното широко внедряване на такива мащабни разработки с необходимата устойчивост или дори за заемане на водещи позиции на пазара.

3.3.3 **Изчерпателна финансова концепция.** Ето защо Комитетът препоръчва спешно разработването на финансова концепция, подкрепена съвместно от Комисията, държавите-членки и икономическия сектор, която да бъде достатъчна и концентрирана върху бъдещия бюджет на ЕС.

⁽⁴⁾ С изключение на улавянето и съхранението на въглерод.

⁽⁵⁾ COM(2010) 2020 „ЕВРОПА 2020“ - Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

⁽⁶⁾ Международна агенция по енергетика - МАЕ – World Energy Outlook 2009 – Reference Scenario (Световна енергийна прогноза, 2009 г. - референтен сценарий).

⁽⁷⁾ МАЕ – Световна енергийна прогноза, 2009 г. – Сценарий 450.

⁽⁸⁾ SEC(2009) 1296 от 7.10.2009 г.

3.3.4 Използване на допълнителни източници на финансиране – разходите за енергопотребление като отправна величина. За тази цел дотогава следва да бъдат използвани допълнителни възможности за финансиране на равнище Общност и вече на равнище държави-членки. Комитетът приветства факта, че ЕИБ също проявява готовност да участва във финансирането. Във връзка с това разходите за текущото потребление на енергия следва да се вземат като отправна величина при привличането на необходимите инвестиции: значителен дял от тези разходи следва да се използва като застраховка за бъдещето! По този въпрос Комитетът препраща към становището си относно Плана за действие за енергийната ефективност ⁽⁹⁾.

3.3.4.1 Приходи от търговията с квоти за емисии на CO₂ и възможен данък върху CO₂. Освен това целите приходи ⁽¹⁰⁾ от търговията с квоти за емисии на CO₂ ⁽¹¹⁾ на държавите-членки следва да се използват изключително за разработването на нисковъглеродни енергийни технологии. Предвид значението на проблемите, свързани с климата и енергетиката, Комитетът счита, че е неразумно част от тези приходи да се използват за други цели. Същата препоръка важи и за приходите от възможен бъдещ данък върху CO₂. Във връзка с гореизложеното Комитетът приканва държавите-членки да не отхвърлят тази препоръка.

3.3.4.2 Без пренасочване на финансови средства. Предвид ключовото значение на проблемите, свързани с климата и енергията, както и зависещите от тях условия на конкуренция, Комитетът смята за неразумно допълнителните данъчни приходи от енергийния сектор, предназначени за опазване на климата, да се събират и пренасочват към други цели.

3.3.4.3 Резервни квоти. Комитетът приветства намерението на Комисията за използване на 300 милиона квоти на ЕС, които ще бъдат предоставени от резервите за новите пазарни участници в схемата за търговия с емисии, за насърчаване на улавянето и съхраняването на въглерод, както и за иновационни възобновяеми енергийни източници. Тези квоти трябва да бъдат предоставени чрез държавите-членки за финансиране на демонстрационни проекти, които ще бъдат подбирани въз основа на определени на равнище Общност критерии ⁽¹²⁾.

3.3.5 Създаване на стимули за иновации. Освен това Комитетът се позовава на своето становище относно политиката на Общността в областта на иновациите ⁽¹³⁾, чиито препоръки са особено уместни и с оглед на разработването на устойчиви енергийни технологии.

3.3.6 Разграничаване между разработване и приложение. Във връзка с това Комитетът препоръчва да се направи по-ясно разграничаване между необходимото разра-

ботване на нови и усъвършенстване на съществуващите евтини нисковъглеродни енергийни технологии и тяхното широко приложение и утвърждаване на пазара.

3.4 Ограничена възможност за прогнози. Досега прогнозирането в дългосрочен план на бъдещото развитие и неговите последици, включително върху политиката в областта на енергетиката и климата се е оказвало трудно. Поради това днес все още не може да се стесни изборът измежду технологиите, които ще бъдат необходими през 2050 г. По-скоро би трябвало да се следват всички обещаващи възможности, за да се постигнат по възможно най-ефикасния начин определените за 2050 г. и след това цели в заредените с напрежение области сигурност на доставките, конкурентоспособност и опазване на климата. Още 2020 г. ще бъде показателна за това дали поне набелязаната дотогава цел е била постигната.

3.4.1 Тематичен спектър в областта на развитието. Ето защо Комитетът приветства предложения от Комисията широк тематичен спектър от технологии и мерки, които следва да се разработят до етапа на приложение, за да се създадат предпоставките за гъвкав, основан на опита, подход към прилагането им и да се избягват преждевременните решения.

3.4.2 Фундаментални изследвания. Комитетът приветства факта, че Комисията също изтъква преди всичко значението и необходимостта от достатъчни фундаментални изследвания. Само така може да се положи основата за получаване на принципно нови знания и на произтичащите от това концепции.

3.4.3 Европейско сдружение за енергийни научни изследвания. Комитетът приветства също и предложението за създаване на Европейско сдружение за енергийни научни изследвания. При това Комисията следва да използва отворения метод на координация и по-специално съфинансирането от финансови организации в държавите-членки или от промишлеността в съответствие с правилата за участие.

3.4.4 Ефект на лоста на SET-Plan. Във връзка с това при разглеждането на предвидената финансова рамка следва да се гарантира, че общностните финансови средства по линията на SET-Plan са достатъчни, за да се постигне търсеният ефект на лоста върху необходимото участие на държавите-членки и на промишлеността.

3.5 Определяне на приоритети при прилагането. При прилагането на разработените технологии и системи на преден план би трябвало да бъдат ясно изведени принципи, които са не по-малко важни от опазването на климата, като сигурност на доставките и рентабилност (например разходи за предотвратяването на емисии на CO₂), като се отчитат също регионалните и глобалните аспекти (възможностите, предлагани от енергията от слънцето, водата и вятъра, отдалеченост, интереси на доставчиците на суровини и др.). Следователно инструментите за първоначална подкрепа на пазара не бива да препоръчват нито една специфична технология или да ѝ отдават предпочитание посредством специална подкрепа.

⁽⁹⁾ ОВ С 10, 15.1.2008 г., стр. 22.

⁽¹⁰⁾ Например приходите от търгове през периода 2013-2020 г.

⁽¹¹⁾ Докато в своето съобщение Комисията предлага да се заделят едва 50 %, и то не изключително за НИРД (вж. 2.3.6).

⁽¹²⁾ Това включва и геотермалната енергия.

⁽¹³⁾ Становище на ЕИСК относно „Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: - Преглед на политиката на Общността в областта на иновациите в един променящ се свят“ (INT/509), още не публикувано в Официален вестник.

3.6 Значение на електроенергийния сектор. Голяма част от предложените технологии и мерки се отнасят до системите за осигуряване или използване на електроенергия. Въпреки че понастоящем електроенергийният сектор съставлява около 19 % от европейския енергиен пазар ⁽¹⁴⁾, Комитетът счита, че има основание за известно насочване на предложените мерки в областта на НИРД към електроенергията, тъй като тя играе задължителна и ключова роля във всички области на всекидневния живот, в технологиите и икономиката. Стремехът към „електрифициране“ на целия наземен транспорт, доколкото това е възможно (електромобили, товарен железопътен транспорт) и – наред с комбинираното производство на топлина и електроенергия – към по-широко използване на помощни енергийни технологии (помпи, компресори) при отоплението на сградите с помощта на топлинни помпи и геотермална енергия, ще засили още повече ролята на електроенергията.

3.6.1 Решаваща роля на възобновяемите източници на енергия. Комитетът още веднъж подчертава, че сред нисковъглеродните енергийни технологии, които предстои да бъдат разработени, възобновяемите източници на енергия имат решаваща роля. Комитетът установява със задоволство, че през последните години делът на енергията от възобновяеми източници в производството на електроенергия е нараснал повече от очакваното, най-вече благодарение на стремителното развитие на съоръженията за вятърна енергия.

3.6.2 Европейски електроенергийни мрежи. Поради това Комитетът подкрепя развитието на подходящи електроенергийни мрежи в Европа и на необходимите за това технологии (например „smart grids“), за да се уравни всички колебания на предлагането в Европа и евентуално да може да се пренася към Европа електроенергията, произведена от слънчевите електроцентрали в Африка.

3.6.3 Технологии за съхраняване, покриване на върховете натоварвания и буферни електроцентрали. Въпреки това малко вероятно е при по-нататъшно развитие в желаната посока на трансформаторите на енергия от възобновяеми източници, за които са характерни колебания от метеорологичен, дневен или сезонен характер, те да са достатъчни, за да се гарантират сигурни и отговарящи на нуждите доставки на електроенергия. Затова следва да се предложат иновативни стационарни техники за съхраняване (например съгъстен въздух, водород). Също толкова важно е да се разработи високоефективен и същевременно икономически изгоден капацитет за покриване на върховете натоварвания. Докато преди години този капацитет все още служеше предимно като допълнение към основните доставки, за да се реагира на променящите се нужди (особено на пиковите в търсенето и потреблението), сега те служат за компенсиране на колебанията в предлагането на енергия от повечето възобновяеми източници чрез буферни електроцентрали. Поради това развитието и готовността за въвеждане в експлоатация на тези централи е от особено значение.

3.6.4 Системни решения. Поради гореспоменатото системно свързване в мрежа на различни енергийни технологии би следвало да се постави още по-силно ударение върху проучването на системните проблеми, върху свързания с това въпрос за сигурност на доставките и върху разработването на възможни решения.

3.6.5 Допълнителни разходи. Освен това разходите за мрежите, системите за регулиране и съхранение, както и за буферните централи за енергийни източници, характеризирани се с колебания, също трябва да се отчитат в общите икономически сметки, както Комитетът вече поиска по отношение на интернализирани външни разходи например при ядрената енергия и различните форми на използване на изкопаеми енергийни източници ⁽¹⁵⁾.

3.6.6 Акумулиране на енергия с оглед на мобилното използване. Във връзка с това е важно да се засилят фундаменталните научни изследвания, за да се стигне, както се надяваме, до новаторски подходи, позволяващи значително по-голяма плътност и увеличаване на броя на циклите и съответно по-дълъг експлоатационен период и по-голям капацитет. При определени условия дори батериите на електрооблиците биха могли да се използват за съхранение на енергията от енергоизточници, характеризирани се с колебания.

3.6.7 Доставчици на основни мощности. Доставчиците на основни мощности играят решаваща роля, тъй като са основната движеща сила в производството на електроенергия. Поради това е от първостепенно значение:

- възлищата да се използват по щадящ климата начин, поспециално посредством по-голяма ефективност и/или по-ефективно улавяне и съхранение на CO₂;
- да се подобри допълнително използваемостта на ядрената енергия (технологии на база делене на атомни ядра) посредством по-нататъшно развитие на всички сектори (безопасност, крайно акумулиране, разпространение, използване на ресурсите, буферен капацитет);
- да се разработят високоефективни газови централи;
- да продължават да се развиват активно технологиите за ядрен синтез (Fusion), които изглеждат обещаващи в дългосрочен план;
- да се търси възможно най-голямата регулируемост при доставчиците на основни мощности, за да могат те също да бъдат включени към свързаните в мрежа системи за регулиране.

3.7 Основното използване на енергия е извън сектора. В крайна сметка основното използване на енергия от крайните потребители става извън електроенергийния сектор. То обхваща голяма част от потреблението в промишлеността (например в химическата промишленост или производството на стомана), почти целия транспортен сектор и почти цялото отопление на сгради. Поради това Комитетът препоръчва да се обърне значително по-голямо внимание на този аспект. По тази причина е изключително важно да се разработят нови изследователски подходи, които излизат извън понятията „енергийна ефективност“, „икономия на енергия“ и „електрификация“. Целите в областта на климата ще могат да бъдат постигнати, само ако се намерят подходящи решения в тази сфера.

⁽¹⁴⁾ EUROSTAT – Доклад за 2009 г.

⁽¹⁵⁾ ОВ С 175, 28.7.2009 г., стр. 1; ОВ С 120, 16.5.2008 г., стр. 15.

3.7.1 Морски транспорт и въздушен транспорт. В областта на морския и въздушния транспорт Комитетът вижда твърде малко възможности за избягване на използването на изкопаеми и химически горива, дори и в дългосрочен план ⁽¹⁶⁾. Поради това преди всичко трябва да се подобри ефективността, отработените газове да се пречистват от другите токсични газове, да се добиват химически източници на енергия (например водород и неговите съединения) посредством електрическа или слънчева енергия и евентуално да се разработят технологии за улавяне и съхранение на въглерод (при корабоплаването) ⁽¹⁷⁾.

3.7.2 Индустриални процеси, химическа промишленост и производство на стомана. Пълната замяна на изкопаемите горива в промишлените процеси, по-специално в химическата промишленост и производството на стомана, също би била трудна задача ⁽¹⁸⁾. Поради това Комитетът препоръчва да се търсят новаторски решения посредством по-активна научно-изследователска и развойна дейност.

3.7.3 Биотехнология и биомаса. Комитетът посочва значителния потенциал на иновационните развития в биотехнологията, както и значението им и за енергийния сектор и за обсъжданите в настоящото становище цели. Биомасата обаче като ресурс (при който следва да се отчитат парниковите газове ⁽¹⁹⁾ като NO₂ при торенето!), който в дългосрочен план ще бъде недостатъчен и който се конкурира с производството на храни и суровини, следва да се използва по-специално за онези приложения, за които няма друга алтернатива.

3.7.4 Изолация на сгради. Друг изключително важен аспект е свързан с икономията на енергия в сградите. Тук има значителен потенциал за развитие (и прилагане!) с оглед намаляване на загубата на топлина от сградите. На това трябва да се обърне по-голямо внимание, когато се приоритизират мерките за предотвратяване на емисиите на CO₂.

4. Специфични бележки на Комитета

4.1 Общи задачи и субсидиарност. SET-Plan се отнася най-вече до задачите на Общността, които са необходими или целесъобразни с оглед на развитието на упоменатите технологии. Следователно става въпрос за наднационални задачи или за задачи, за чието изпълнение международното сътрудничество играе голяма роля и създава европейска добавена стойност.

4.2 Финансов план и приоритети. Следва да се провери, дали финансовият план и определените в него приоритети отговарят на изложените по-горе критерии.

4.3 Отново за разработването и приложението. Аналогично следва да се провери дали финансовият план отговаря на приоритета за разработване на нови технологии или системи. Не бива в никакъв случай да се допуска SET-Plan просто да субсидира широкото използване на енергийни технологии.

⁽¹⁶⁾ С изключение на специалното предназначение във военната област.

⁽¹⁷⁾ В случай че не се допуска използването на ядрена тяга.

⁽¹⁸⁾ Доколкото се използват изкопаеми източници на енергия, се предлага УСВ, за да се разтовари атмосферата.

⁽¹⁹⁾ Atmos. Chem. Phys. Discuss., 7, 11191–11205, 2007 г.

4.4 Връзки с вече съществуващи програми. Освен това Комитетът препоръчва също да се осигурят връзки между научноизследователската и развойната дейност в областта на климата, предложени в SET-Plan, и вече съществуващите програми и проекти в рамките на 7-а рамкова програма за научноизследователска и развойна дейност, например с водещите проекти в рамките на програмата за бъдещи и нововъзникващи технологии (FET). Това се отнася по-специално за онези области от SET-Plan, в които през следващите десет години не могат да се очакват резултати в средносрочен план.

4.5 Международно сътрудничество. За да се постигне оптимално въздействие с използваните ресурси, Комитетът ⁽²⁰⁾ препоръчва да се положат усилия за международно сътрудничество със стратегически партньори, по-специално при необходимите мащабни проекти (пример: ITER), не само за да се разпределят разходите и човешките ресурси, но и за да се създаде по-широка научна основа и по-голям новаторски потенциал.

4.6 Ролята на Комисията. За да може Комисията да изпълни добре задачата си в областта на координацията, е целесъобразно структурите, необходими за програмите в областта на НИРД, да се създадат съгласувано със съответните заинтересовани участници. От своя страна, Комисията се нуждае от опитни, международно признати и ангажирани специалисти за работа по проектите, които да действат като експерти в съответната техническа област и които се идентифицират напълно с успеха на координираната от тях програма.

4.7 Разбиране, участие и приемане – информация и прозрачност. Условие за успеха на всички изложени по-горе мерки е пълното и открито информиране на гражданите, по-специално на тези, които потенциално могат да бъдат засегнати от планираните мерки, и тяхното пълноценно включване в процеса на вземане на решения, наред с политическите представители, индустрията и другите действащи лица. Най-добрият начин да се разберат и приемат тези мерки е да се следи за пълното информиране, участието и прозрачността.

4.8 Предходни становища на Комитета. Комитетът отбелязва, че вече е изготвил становища по много от темите, повдигнати в настоящия документ, в които са изложени повече подробности по тук представените накратко твърдения. Той се позовава по-специално на следните становища:

— INT/146 „Нуждата от изследвания за сигурни и устойчиви енергийни доставки“ ⁽²¹⁾;

— TEN/299 „Енергийна ефективност на сградите – приносът на крайните потребители“ ⁽²²⁾;

— TEN/311 „Възможното положително или отрицателно въздействие на повишените изисквания в областта на околната среда и енергийната политика върху конкурентоспособността на европейската индустрия“ ⁽²³⁾;

⁽²⁰⁾ Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Стратегическа европейска рамка за международно сътрудничество в областта на науката и технологиите“, ОВ С 306, 16.12.2009 г., стр. 13.

⁽²¹⁾ ОВ С 241, 7.10.2002 г., стр. 13.

⁽²²⁾ ОВ С 162, 25.6.2008 г., стр. 62.

⁽²³⁾ ОВ С 162, 25.6.2008 г., стр. 72.

- TEN/332 „Европейски стратегически план за енергийните технологии“ ⁽²⁴⁾;
- TEN/398 „Екологично ефективна икономика / възможност за нова енергийна ера“ ⁽²⁵⁾;
- TEN/340 „Устойчиво производство на електроенергия от изкопаеми горива“ ⁽²⁶⁾;
- TEN/404 „Измерване и оценка на въздействието и ефекта на европейската енергийна политика върху МСП“ ⁽²⁷⁾;
- NAT/391 „Международни преговори относно изменението на климата“ ⁽²⁸⁾;
- Няма път назад – Резолюция на Европейския икономически и социален комитет относно изменението на климата, Копенхаген, 7-18 декември 2009 г.

Брюксел, 27 май 2010 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Mario SEPI

⁽²⁴⁾ ОВ С 27, 3.2.2009 г., стр. 53.

⁽²⁵⁾ Все още непубликувано в ОВ.

⁽²⁶⁾ ОВ С 77, 31.3.2009 г., стр. 49.

⁽²⁷⁾ Все още непубликувано в ОВ.

⁽²⁸⁾ ОВ С 77, 31.3.2009 г., стр. 73.